

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

8 De susuratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

restitutione, *quæst. quæ incipit: Visio de bonis animæ, §. Getson.* in multis casibus id esse licitum.

Primo, quando peccata aliorum etiam cognitorum referuntur, ut sensibilia exempla ad audientium instructionem.

Secundo, quando referuntur ad maiorem audientium cautelam, ne scilicet corrumpantur peccatis aliorum.

Tertio, quando referuntur ex quadam animi commiseratione, ut audientes prouocentur ad precandum pro illis.

Quarto, propter maiorem utilitatem eorum, quorum peccata deteguntur: & hoc modo detegere peccata proximi ei, qui potest prodesse, & non obesse, nullum est peccatum. V. g. peccata filiorum parentibus, discipulorum magistris. Sic Caietanus, 2. 2. *quæst. 73. art. 2.* Navarrus *cap. 18. num. 33.* & colligitur ex *cap. Hoc videtur. 22. quæst. 5.*

Quinto, ob consilium capiendum, ut sciamus, quomodo cauere debeamus, vel nobis, vel alicui alteri tertio, sed cauendum in his, ne temerè aliorum, de quibus dicitur, fama gratuita lædatur.

Dubium octauum, An qui mendacis, vel simulationibus, bonam famam alicubi adeptus est, possit licitè infamari? Adrianus, *Quodlib. 11. quæst. 1.* respondet affirmatiuè.

Primo, quia huiusmodi est impostor, & ideo iure potest fama expropriari, quia eam possidet contra ius. At Sotus, *lib. 5. De Injustitia, quæst. 101. art. 2.* distinguit, si huiusmodi homines sint alioqui perniciosi ob famam falsam, quam habent, V. g. falso creduntur esse periti medici, doctores, vel aduocati, tunc licitum est falsam illam famam detegere; quia hoc cedit in damnum, & detrimentum aliorum. Si autem huiusmodi homines nulli noceant ex sua falsa fama; tunc ait non esse licitum eos infamare. Sed reuera ea parte probabilior est Adriani sententia: qui cum fama sit mendacis, & simulationibus acquisita, contra ius possidetur: unde contra iustitiam non facit, qui eam falsam famam detegit.

Dubium nonum, An detrahere de fama alicuius vita functi, sit mortale peccatum, nimirum aut falsum crimen imponendo, aut detegendo occultum, aut publicum, V. g. Titius mortuus est, vixit autem aliquando in concubinato publico, vel fuit aliquando fur, vel adulter, sed occultus, an illa recensere post mortem eius, sit mortale peccatum?

Ratio dubitandi est, quia post mortem infamia nulli nocere potest. Respondetur esse mortale peccatum, per se euulgare crimina mortuorum, si falso eis imponantur: aut si occulta recensentur peccata eorum: at quando obijerit, hoc non nocere eis, respondetur hoc esse per accidens, & aliquando contingere, ut noceat multis eorum, qui viuunt; quia fieri potest, ut aliquando huiusmodi detraçtio sit cum detrimento, vel damno viuentium, qui mortuo erant quodammodo commixti sanguinis propinquitate, vel amicitia, vel familiaritate. Item aliquando nocere potest familiæ, vel cognationi. Item licet non noceat viuentibus, filijs, propinquis, vel amicis, iniuria tamen sit ipsi mortuo, quia adhuc ille in hominum memoria viuit, & proinde iniuria est, vel illi falsum crimen imponere, vel occultum crimen illius euulgare. Unde sit, ut huiusmodi etiam detractionibus viuus etiam grauius offendatur; quia timent etiam inde de fama ipsorummet post mortem similiter per detractionem minuenda: at vero notoria crimina hominum mortuorum recensere non est per se mortale peccatum, sicut supra dixi de eo, qui notorium crimen alicuius alicubi narrat alibi, ubi de eo, qui notorium crimen alicuius in vno tempore, recenset in alio tempore. Ex his sequitur, quid sit dicendum de histographis, an peccent mortaliter cum scribendo minuunt famam aliorum? De hoc Sotus *lib. 5. De Injustitia quæst. 101. art. 2.* Et breuiter dicendum est.

Primo, eos mortaliter peccare, si minuunt ex praua animi intentione.

Secundo, si falsa crimina imponant, aut commemorent vera, sed occulta, quæ nimirum secretè sunt facta.

Tertio, si crimina tantum referant, nec narrant emendationem eorum, & penitentiam, quam mortui peregerunt, & hoc faciunt cum offensione, & scandalo eorum, qui viuunt, & legunt historias.

Quarto, si in his, qui viuunt, aliquod notabile damnum etiam temporale ex ipsa historia consequatur.

Vitimo, si occulta crimina omnino patris suo tempore nota, euulgent.

At vero nullum est peccatum, si crimina notoria, vel per euidentiã facti, vel iuris enarrent, vel si referant, quæ vulgo, & cõmuniter ferebantur, vel quæ ex auditu fide digno didicerunt, dummodo scribant se ea retexere simpliciter, quæ audierunt, vel quæ vulgo ferebantur.

Dubium decimum, An audiens detractionem peccet mortaliter, solum audiendo? De hoc S. Thomas, 2. 2. 97. 3. art. 4. Caietanus in *summa, verbo Detraçtio.* Siluest. *Detraçtio, quæst. 2.* Adrianus, *Quodlib. 11. quæst. 2.* Navarrus *cap. 18. num. 36. & 41.*

Primo, dicendum est, is qui audit, audiendo, aliqua ratione cooperatur detraçtori, nimirum incitando, interrogando, vel consensuendo, vel delectando, tunc peccat, sicut is, qui detrahit, quia est detractionis causa.

Secundo, si solum perimitur detraçtorem, non impediendo eum, ob aliquem suum bonum, nimirum aut ex necessitate, aut dubietate, aut iusto aliquo timore, aut quia non speret fructum in admonendo detraçtorem, tunc nullum est peccatum. Tota igitur difficultas est, an cum non impedit detraçtorem, cum possit commodè, peccet mortaliter: sunt, qui affirmant, ea ratione: quia licet non peccent contra iustitiam, huiusmodi auditores, faciunt tamen contra charitatem, cum possint commodè impedire damnum infamiae: sicut peccaret, qui posset commodè impedire, & non impedit, ne bona temporalia Titij furto sumptantur.

Sed dicendum est, Primo, si quis ex officio teneatur impedire detraçtorem, & non impedit, tunc peccat mortaliter contra iustitiam; quia facit contra officium suum.

Secundo, si graue aliquod damnum ex detractione sequatur, & possit quis impedire commodè, & facile, peccat contra charitatem, non impediendo: contra hoc casus, non erit mortale peccatum, licet aliquanta sit negligentia in non impediendo detraçtorem. Hæc colliguntur ex communi opinione.

De Sufurratione.

CAPVT VIII.

DE hoc peccato agit S. Thomas, 2. 2. *quæst. 74. art. 2.* Sotus, *lib. 5. de Injustitia, quæst. 11. art. 1.* Navarrus, in *Manuali, cap. 18. num. 13. & 14. §. 33.*

Notandum est, Primo susurrationem esse peccatum linguæ, quo quis refert alteri malum culpæ, penæ, vel naturæ alterius, animo dissoluendi amicitiam contractam inter duos. Unde per susurrationem proprie seminatur discordia: & consequenter differt susurratio à detractione, & contumelia: quod detraçtor lædit in totum, vel ex parte famam alterius: contumeliosus referendo malum alterius, lædit honorem eius: susurro verò referendo malum, lædit in totum, vel minuit ex parte amicitiam in duos contractam.

Secundo notandum, posse susurrationem contingere tripliciter.

Primo, si quis referat malum falsum alterius.

Secundo, si quis referat malum alterius verum quidem, sed occultum.

Tertio, si quis referat malum alterius, verum, & notorium per euidentiã facti, vel iuris: duobus primis modis detra-

detra-

detractio coniuncta susurratio: nam ex parte obiecti & materia est detractio, ex parte finis est susurratio quoniam totum fit ad amicitiam inter duos, vel plures tollendam: in tertio modo est sola, & pura susurratio, quoniam malum alterius refertur, ut amicitia aliquorum dissolvatur.

Dubium primum, An susurratio sit peccatum contra iustitiam, an verò solum contra charitatem? Ratio dubitandi est, quia per susurrationem solum diminuitur amicitia aliquorum: at bonum amicitiae solum est bonum benevolentiae, & charitatis aliquorum se mutuo diligentium. Ergo per susurrationem non tollitur aliquid bonum ex iustitia debitum alteri: sicut, si ego impedissem, ut tibi Titius aliquid donaret, vel ex testamento, vel ratione elemosynae. Respondetur esse peccatum contra iustitiam, licet Sotus, loco supra citato, videatur contrarium asserere; quia contra iustitiam est, ut tollas bonum amicitiae inter aliquos, violato recto ordine orationis: sed susurro malum referendo de alio, violat rectae rationis ordinem, ut bonum amicitiae inter aliquos tollat, ergo peccat contra iustitiam. Et ad argumentum propositum respondetur, si aliquid bonum est mihi debitum solum ex charitate, vel misericordia, quandoque tu impedis vi fraude, vel mendacio, ne ego illud assequar, vel habeam, peccatum est contra iustitiam: quandoque verò impedis solum precibus, tunc non est peccatum contra iustitiam, licet sit contra charitatem. Eodem modo res se habet in susurrantibus: est peccatum contra iustitiam, quandoque malum culpae, poenae, vel naturae, aut falsum imponat alteri, aut si est verum, occultum tamen: nam violant iustitiae ordinem falsum crimen imponendo, aut occultum detegendo, & consequenter faciunt contra iustitiam evulgando. Si verò malum verum, & notorium alterius referant, ut dissolvant amicitiam inter aliquos, tunc peccatum est contra charitatem, non contra iustitiam.

Dubium secundum, An susurratio sit gravius peccatum detractioe, & contumelia? Respondetur, S. Thomam loco supra citato docere, esse gravius peccatum: & probat, quia per susurrationem tollitur bonum amicitiae, quod est bonum praestantius bono famae, quod detractioe tollitur, & bono honoris, quod tollitur contumelia: nam fama, & honor quaeruntur, ut amicos nobis ipsis conciliemus, & intelligitur, quando sola, & pura est susurratio, non coniuncta detractioe.

Dubium tertium, An peccet mortaliter Titius, si malum alterius referat, ut dissolvat amicitiam aliquorum turpem, aut noxiam? Respondetur nullum esse peccatum, si malum, quod refert, est verum, licet occultum; quia amicitia turpis, vel noxia, non habet leges verae amicitiae; & ideo potius est charitatis huiusmodi amicitias dissolvere: quia consilium vel bono proprio ipsorum, vel bono aliorum privato, vel communi: unde etiam detegere in hoc casu crimen alterius occultum, non est peccatum.

Dubium quartum, An peccet mortaliter Titius, si verum malum alterius referat, ut solvat amicitiam aliquorum utilem, vel delectabilem, non autem honestam? Respondetur, amicitiam solum in utilitate, vel delectatione fundatam, non habere leges verae amicitiae, ut docet Aristoteles in Ethic. communiter receptus. Unde non est proprie susurro, qui huiusmodi amicitiam dissolvat: sed is, qui malum alterius refert, ut dissolvat amicitiam aliquorum honestam: haec enim amicitia habet rationem virtutis, unde qui malum alterius falso evulgar est detractor, & hac ratione peccat, qui evulgar, crimen alterius, verum quidem, sed occultum: at qui refert verum crimen alterius, & notorium, ut dissolvat amicitiam aliquorum utilem solum, vel delectabilem, licet non sit proprie susurro, peccat tamen contra charitatem, quatenus tollit alterius utilitatem, si ea utilitas alicuius sit momenti, & pondens, licet temporalis, hoc est circa bona tantum temporalia humani vitae.

Dubium quintum, An Titius peccet mortaliter referendo malum alterius verum & notorium, ut dissolvat, vel minuat amicitiam aliquorum, sine hoc, quod parat inter eos aliquam amicitiam? Sotus loco citato videtur asserere non esse peccatum. Sed dicendum est cum Natutto, & Medina, esse peccatum contra charitatem: satis enim est, ut sit peccatum, quod tollit amicitia honesta, contracta inter aliquos.

Si roges, an sit peccatum mortale, si Titius referat malum alterius verum, & notorium, ut tollat amicitiam honestam inter Caium, & Seium eo animo, ut sibi conciliet amicitiam Caii, vel Seii? Respondetur hoc etiam esse peccatum contra charitatem: non enim excusatur à peccato, eo quod Titius faciat ob bonum suum proprium; quia non sunt faciendae mala, ut inde veniant bona, nec possum meo bono consulere cum malo alterius.

Dubium sextum, Quando sit susurratio peccatum mortale, & quando veniale? Respondetur esse mortale, si malum proximi, quod refertur, est grave, aut si amicitia aliquorum graviter laedatur: esse verò veniale peccatum, si malum, quod refertur, sit leve, & levis amicitia aliquorum laedatur. Item si fiat susurratio ex imperfecta animi deliberatione, est peccatum veniale. Item, si in referendo malum alterius, vel laedendo amicitiam aliorum, non sit dolus, vel lata culpa, sed tantum levis, hoc est levis negligentia, vel inconsideratio, erit tantum veniale peccatum: Si vero addit dolus, vel lata culpa, erit mortale.

De Irisione, siue derisione.

CAPUT IX

DE hoc peccato tractant Sanctus Thomas, Sotus, Navarrus, Medina, & Caietanus, locis supra citatis.

Notandum est, Derisionem differre à ceteris, quod per derisionem malum proximi culpae, poenae, vel naturae, dicitur, ut ipse proximus pudore suffundatur. Unde huiusmodi peccatum potest etiam accidere solo usu, vel cachinnis, acceptis tamen tamquam signis, exprimentibus malum proximi culpae, poenae, vel naturae. Subiannatio verò est, quae fit nasi, vel capitis motu, tanquam signo, exprimentem aliquid malum proximo, eo etiam animo, ut erubescat.

Dubium, An derisio sit peccatum contra iustitiam? Respondetur, sicut dictum est de susurratione, quandoque malum proximo falso imponitur, aut malum, verum quidem, sed occultum refertur, ut proximus erubescat, peccatum est contra iustitiam: si vero malum proximi verum, & notorium referatur, ea intentione, ut proximus pudeat, tunc peccatum solum est contra charitatem.

Dubium secundum, Quando derisio sit mortale peccatum, quando veniale? Respondetur esse mortale.

Primo, si malum proximi, quod refertur, sit grave.

Secundo, si adsit intentio pudefaciendi proximum graviter.

Tertio, si lata sit culpa, id est si gravis sit negligentia, vel inconsideratio in referendo malo proximi, vel in pudefaciendolo eum. Ille verò veniale tantum, si malum, quod refertur, sit leve, vel si solum sit intentio pudore afficiendi proximum leviter.

Secundo, si haec fiant ex imperfecta animi deliberatione. Tertio, si levis sit culpa, hoc est, negligentia, vel inconsideratio in referendis malis proximi, vel in pudore afficiendo eum.